

Академіку Олексію Семеновичу Онищенку – 85

Ранньої весняної пори 2018 р. виповнилося вісімдесят п'ять років визначному українському вченому у галузі філософії, культурології, бібліотечно-інформаційної справи, відомому організатору науки, академіку НАН України Олексію Семеновичу Онищенку.

Закінчивши у 1956 р. історико-філософський факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, О. С. Онищенко більш як шістьдесят років віддав служінню вітчизняній науці. Піввіку його творче життя пов'язане з Національною академією наук України, де він пройшов шлях від аспіранта до генерального директора Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (з 1992-го по 2013 р.), члена Президії НАН України – академіка-секретаря Відділення історії, філософії та права НАН України (з 1998 р.), радника Президії НАН України (з 2014 р.).

Вихованець Київської філософської школи, О. С. Онищенко зробив помітний внесок у вивчення філософських проблем розвитку духовної культури, світогляду особи, способу життя, впливу на них науково-технічної революції, плідно досліджував питання еволюції масової свідомості, соціології релігії, ролі святково-обрядової сфери в житті особи і суспільства.

Очоливши на зорі незалежності Центральну наукову бібліотеку Академії наук України, О. С. Онищенко домогся відновлення Указом Президента України 1996 р. її статусу «національна бібліотека», наданого установі ще при її заснуванні у 1918-му, перетворив Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського на один з провідних на слов'янських теренах центрів дослідження книжкової і рукописної спадщини, започаткував розбудову на її базі потужного сучасного електронного науково-інформаційного центру. Завдяки зусиллям О. С. Онищенка, НБУВ трансформувалася в одну з провідних академічних інституцій у системі вітчизняних установ гуманітарної науки і культури. Саме за його ініціативою у структурі Бібліотеки розпочали свою діяльність науково-дослідні інститути, науково-інформаційний центр, завдання якого – науково-аналітичне задоволення потреб органів державної влади, ділових і громадських організацій.

Один з головних пріоритетів діяльності О. С. Онищенка – розвиток теорії і практики бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства. Його незаперечною заслугою є обґрунтування й втілення у життя принципово нової концептуальної моделі бібліотеки ХХІ ст., як інфополісу – дослідницького, науково-інформаційного й науково-аналітичного, видавничого і культурно-освітнього комплексу з розвинутою інфраструктурою формування й опрацювання, з застосуванням новітніх інтелектуальних інформаційних технологій, документних потоків для задоволення зростаючих потреб науки, виробництва, освіти, культури, підтримки інноваційного поступу країни.

Академік є автором і співавтором понад 600 наукових праць, у тому числі понад 40 монографій. Під його керівництвом підготовлено низку ґрунтовних узагальнюючих видань з проблем історії вітчизняної академічної науки, її сучасного розвитку, серед яких документальний багатотомник «Історія Національної академії наук України», публікації вибраних праць великого вченого

XX ст. В. І. Вернадського, де вперше з максимальною повнотою розкрито його нерозривний зв'язок з Україною. Олексій Семенович став ініціатором підготовки циклу монографічних досліджень, присвячених актуальним проблемам інформаційного суспільства, розвитку системи соціальних комунікацій в умовах глобалізації. Вченим підготовлено плеяду висококваліфікованих спеціалістів – понад 20 докторів і 40 кандидатів наук, які плідно працюють у бібліотечно-інформаційній царині.

Як організатор науки, багаторічний академік-секретар Відділення історії, філософії та права НАН України О. С. Онищенко велику увагу приділяє нарощуванню комплексних міждисциплінарних досліджень проблем соціально-економічного, політичного, етнонаціонального та культурного розвитку українського суспільства. Чимало зроблено ним для формування сучасної мережі вітчизняних фахових наукових часописів та продовжуваних видань, розвитку співпраці українських вчених з зарубіжними науковими установами, інформаційними центрами і видавництвами.

Олексій Семенович сповна віддається громадським справам. Він входить до складу правління низки провідних наукових і культурних товариств, ба-

гато років очолює Український комітет славістів, є членом Комісії НАН України з розроблення наукової спадщини академіка В. І. Вернадського. Як віце-президент Товариства «Знання» України опікується поширенням наукових знань серед суспільного загалу.

Наукова і громадська діяльність академіка О. С. Онищенко здобула високу оцінку з боку держави і наукового співтовариства. Він удостоєний високих державних нагород, звання Заслуженого діяча науки і техніки України, є лауреатом Державної премії України у галузі науки і техніки. Його обрано членом Європейської академії наук, мистецтв і літератури.

О. С. Онищенко притаманні загострене відчуття нового, перспективного, уміння бути відкритим у спілкуванні, толерантно ставитися до думки іншого, віднаходити оптимальні рішення у найскладніших життєвих ситуаціях.

Наукова громадськість, колеги, учні щиро вітають шановного Олексія Семеновича з ювілеєм, бажають міцного здоров'я, творчого довголіття, нових здобутків на бібліотечнознавчій ниві.

Володимир Попик,
генеральний директор
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського